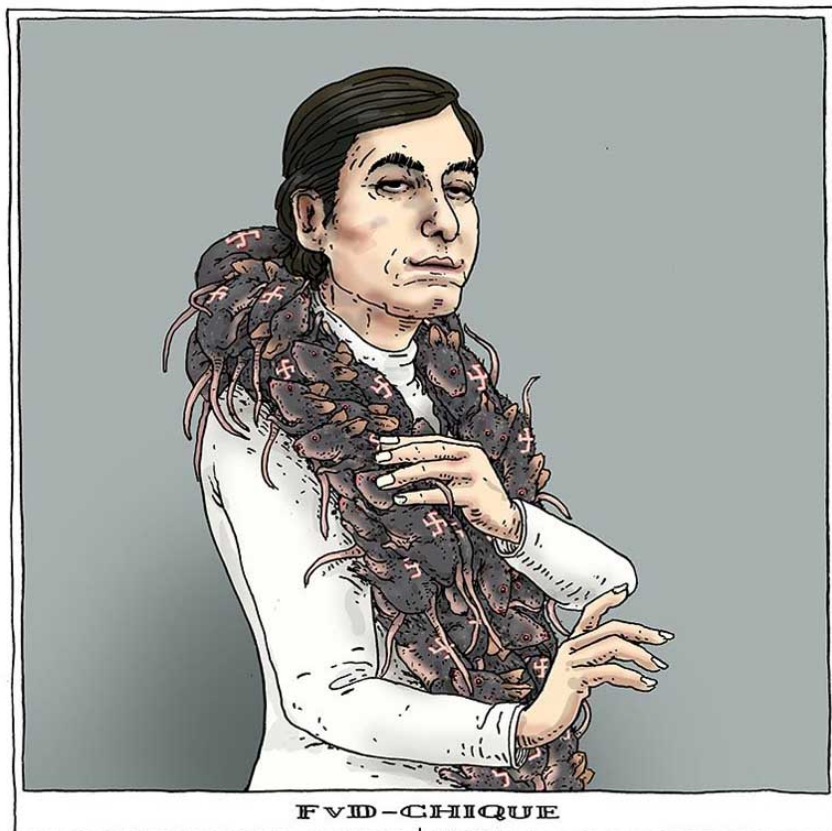

Smakeloze cartoons herinneren aan zwarte tijden

12 februari 2026

De cartoons die De Groene en de Telegraaf publiceerden hebben veel stof doen opwaaien.

De Groene, bekend staand als een 'links-progressief' blad, schildert in een cartoon lijsttrekker van Forum voor Democratie Lidewij de Vos met een halssnoer van met hakenkruisen gesierde ratten. Een politieke cartoon van het meest onsmakelijke soort. Het werkt ook demoniserend, ontmenselijkend. En dat zal ook de bedoeling zijn.

De Vos is de welbespraakte opvolger van Thierry Baudet die door zijn soms vreemde uitlatingen aan populariteit verloor. De Vos laat zich niet uitdagen en blijft haar uitspraken zorgvuldig kiezen.

De populariteit van de nieuwe lijsttrekker lijkt binnen wat zich 'links', 'groen' en 'progressief' noemt alarmbellen te doen afgaan. Na het PVV-debacle waarbij deze partij decennialang de onvrede na de moord op Pim Fortuyn heeft gekanaliseerd

en op dood spoor heeft gemanoeuvreerd, lijkt Forum met haar consistente en van main stream afwijkende politiek een reëel bedreiging te worden voor de zittende macht.

Journalist en AI-filmmaker Erick Overveen [reageerde op X](#): *“Ik ben nogal blasé geworden, maar hier schrik ik oprecht van. Wat jullie presenteren als ‘satire’ is niets minder dan pure ontmenselijking. Lidewij de Vos afbeelden met een ketting van ‘levende ratten’ om haar nek: dat is exact de iconografie die de nazi’s gebruikten om Joden te ontmenselijken. Exact de visuele retoriek die op uitroeiing en genocide aanstuurt: de voorstelling van mensen als ongedierte dat uitgeroeid moet worden. Dit is Stürmer-esthetiek in een progressief jasje. Maar blijkbaar is dat een jasje dat jullie past.”*

Columnist en oprichter van Café Weltschmerz [Max von Kreyfelt op X](#): *“Een vrouw, strak in het wit, met om haar schouders geen bont maar ratten. Geen subtiële metafoor, ratten. Het dier dat in het collectieve onderbewuste staat voor pest, vuil, besmetting, drager van dood. En daaronder de titel: Covid-chique. Alsof “de ander” niet alleen ongelijk had, maar ook zelf de ziekte is. Dat is geen satire. Dat is zuivere demonisering.”*

Hij gaat verder: *“Ratten zijn in de Europese beeldtraditie nooit neutraal geweest. In antisemitische propaganda uit de jaren '30 werden Joden als ratten afgebeeld. Tijdens epidemieën werden minderheden als “ongedierte” voorgesteld. De boodschap was altijd dezelfde: zij zijn niet slechts fout, zij zijn een gevaarlijk biologisch probleem.”*

Uit de Telegraaf.

Ook de cartoon in als 'rechts' bekendstaande Telegraaf is heeft een hoog vuigheids gehalte. De vergelijking met de NAZI's is inmiddels een platitude geworden, voor diegenen die geplaagd door intellectuele luiheid toch willen schelden en demoniseren.

Deze cartoon, uitgerekend in de krant die in de oorlog met de NAZI's optrok, mag een gotspe genoemd worden. Een ontkenning van de eigen bruine geschiedenis. De krant zou veel opzeggingen ontvangen hebben naar aanleiding van de cartoon. De website van de krant was een tijd overbelast door het grote aantal opzeggingen. Inmiddels is er ook een [petitie gestart tegen de Telegraaf](#). De resultaten ervan zullen volgende week door Jonathan Krispijn aan de krant worden aangeboden.

Commentaar

Het bekritisieren van een politieke partij hoort bij een werkende democratie. Maar het zo op de persoon spelen doet herinneren aan zwarte tijden in Europa. Eerst demoniseren, dan terroriseren en dan verdelgen. Zoals dat gaat met ratten.

De stemming die media nu tegen Forum maken herinnert aan de dagen van Pim Fortuyn die tegenover Robert Jensen in zijn programma zei dat als hem wat zou overkomen, de stemmingmakende politiek daaraan mede schuldig zouden zijn. En ook toen speelden de media een bedenkelijke rol bij het versterken van het

haatklimaat jegens Fortuyn.

Deze mediabrede stemmingmakerij nodigt mensen uit om een stapje verder te gaan. Immers door de mediale hetze verschuift het 'Overtonvenster' waardoor wat eerst niet acceptabel was om te zeggen, dat ineens wel wordt.

Zo uitte een ambtenaar uit de omgeving Enschede een ernstige bedreiging jegens de 19-jarige FVD-lijsttrekker in Utrecht, Nina Bodnárová. Volgens de Tukker is het 'zonde van je tijd' om het debat aan te gaan met 'fascisten'. Hij heeft een beter idee: 'Die moet je gewoon ouderwets ondersteboven aan een lantaarnpaal hangen. En eventueel Bella Ciao erbij zingen.' Dit schrijft [Nieuw Rechts](#). Onder het inmiddels verwijderde bericht op X.

Het is spelen met vuur en de media weten het. De oudere journalisten zullen zich nog Pim Fortuyn herinneren, waarvoor zij de 'juiste' stemming hebben gecreëerd en demonisering aanvaardbaar hebben gemaakt.

Het zijn knotsgekke tijden waarin de spanningen hoog oplopen. Toch is het wijs om eerst een blokje om te lopen alvorens online op te roepen tot geweld. Wie geweld in de politiek billijkt of daartoe oproept, ondermijnt het toch al wankel democratische stelsel in ons land.

Laten we redden van wat er nog van over is.

Een oproep aan de media

Hierbij een oproep aan de Nederlandse media: laat je haatzaaijerij voor bij de koffiemachine, maar blijf van het toetsenbord af. Ook nu geldt, als Lidewij iets overkomt, zal er weer richting media gewezen worden: als scheppers van het 'juiste' klimaat.